

Quin català es parla a TVC?

treball dins de l'assignatura *Política lingüística* impartida pel professor Albert Bastardas Boada

Televisió de Catalunya és una televisió que s'autoanomena “La teva”, és a dir *la nostra*. Però en termes lingüístics, és això veritat? Qui som *nosaltres*? És realment TVC (Televisió de Catalunya) la televisió de tots els catalans? A partir d'aquesta pregunta podríem parlar de registres, de les diferents llengües que conviuen a Catalunya i que apareixen o no apareixen a la televisió, etc. En aquest treball, però, ens centrarem en les varietats diatòpiques¹: especialment en la planificació i regulació (o desregulació) dels criteris de diversitat geolingüística, en la presència real d'aquestes varietats en el mitjà i farem una exploració de possibles alternatives i opcions.²

La llengua dels mitjans ha esdevingut en els nostres dies una eina fonamental i “inevitable” en la fixació i consolidació d'una llengua i del seu estàndard. I, si tot allò que passa o es veu a la televisió té una gran repercussió social, no podem evitar pensar que la tria lingüística d'una televisió tindrà una gran repercussió en el pla lingüístic. És per tot això, que considerem important saber quin català es parla a TVC i les decisions que hi ha darrera de la seva elecció.

1. La tria conscient.

Han passat moltes hores de televisió des d'aquella tardor de 1962 en que Núria Espert va ser convidada pels presentadors del Paseo de la Habana a adreçar-se en català als telespectadors per tal d'expressar el seu condol i la seva solidaritat amb Catalunya que havia estat greument devastada per les riudes. Aquella va ser la primera vegada que es parlà en català per televisió a l'Estat Espanyol. el fet de parlar en català per televisió ja va ser, per ell mateix, un gran avenç, ja que, sota la dictadura franquista, la incorporació del català a la televisió va ser lenta i penosa. En aquells moments la preocupació era, com

¹ Vallverdú (2000)

“varietats geogràfiques (o diatòpiques), tradicionalment anomenades dialectes, es basen en diferències (fonètiques, morfològiques, lèxiques, etc.) de caràcter geogràfic: així, el barceloní, el valencià, el mallorquí, etc. són dialectes catalans;”

² En aquest treball, tot i que la política lingüística sempre els ha de tenir en compte per a poder redefinir-se, no aprofundirem en els aspectes més sociolingüístics del tema (en les actituds que i sentiments que la tria lingüística de TVC genera en els parlants de les diferents varietats dialectals). Per al lector interessat en aprofundir en aquests aspectes recomanem la lectura de “Estàndard, dialecte,

és clarament comprensible, no el nivell de qualitat del català, sinó el fet que el català pogués parlar-se, parlar-se al carrer i parlar-se a la televisió. Durant els darrers anys de la dictadura franquista i, sobretot, amb l'arribada de la democràcia, el català anava guanyant molt lentament hores a la graella de programació televisiva de TVE.

Però a Catalunya s'aspirava a alguna cosa més, es volia una televisió autonòmica catalana ja reclamada en el manifest aprovat a Figueres el 30 d'octubre de 1977 en el marc del Congrés de Cultura Catalana. Aquesta, TV3, començà a emetre el setembre de 1983 i en el mes de desembre del mateix any, aconsegueix l'estatus de "legalitat" amb l'aprovació al Congrés dels Diputats de la llei reguladora dels tercers canals. El dia 10 de setembre de 1983 no suposà només una fita a nivell mediàtic sinó, com publicava el diari *Avui* el naixement de TVC "(...) constituirà també un rècord significatiu en el procés de normalització cultural: serà el dia més llarg de programació catalana de tota la història de la televisió fins a la data, des de les 10.30 del matí fins a la 1 de la matinada. Així, sumant la programació de TV3 i del circuit català de TVE hi haurà un total de quinze hores d'emissió en català"¹. Així començava a caminar la primera televisió pública de Catalunya que des dels seus inicis ha estat regida per un Consell d'Administració controlat directament per la Generalitat de Catalunya.

Ja en aquests primers anys, el artífexs del naixement de TVC (periodistes, directius, locutors, etc.) prenen consciència de la importància dels *media* en la construcció i consolidació d'un estàndard català, sobretot (donades les característiques del mitjà) en la consolidació d'un estàndard oral. Ja el 1982, abans de l'inici de les emissions, Francesc Vallverdú prepara, per encàrrec d'Alfons Quintà (director del projecte de la CCRTV – Corporació Catalana de Ràdio i Televisió –) un opuscle titulat *Elocució i ortologia catalanes (per a ús de locutors de ràdio i televisió)*. Amb la imminent posada en marxa de les emissions televisives, es consolida una assessoria lingüística permanent dins de TV3. Així es compta amb al col·laboració de filòlegs com Enric Vives (primer secretari i coordinador general de la Comissió de Normalització Lingüística de TVC creada el 1985) o Ferran Toutain (que elabora una proposta de llengua més específica per als informatius). És en aquests primers anys en que es comença a dibuixar la tria lingüística del mitjà: es tria el "vostè" com a fórmula per dirigir-se al públic, s'opta pel català "heavy" (per oposició al circuit català de la RTVE que opta pel català "light", etc.

Des d'aleshores fins el 1995, any en que es publica el Llibre d'estil, les orientacions i recomanacions lingüístiques són disperses (d'una banda s'elaboren instruccions per al doblatge, d'altra banda els serveis lingüístics d'informatius publiquen el quadern "Orientacions lingüístiques", etc.). La publicació de la *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana. I Fonètica*, de l'Institut d'Estudis Catalans serà un punt de referència per als lingüistes de TVC així com per a la resta de catalanoparlants. L'estàndard català es comença a consolidar a partir d'aquesta proposta que, com

endiglòssia: la llengua que tots volem" de Bartomeu Navarro i Xavier Rull dins de Creus, I. Et al. (2000).

qualsevol “recomanació lingüística” genera discrepàncies i adhesions. És però, una recomanació lingüística extra-mediàtica, no feta ni dirigida exclusivament cap als mitjans de comunicació.

L’augment de les hores d’emissió, la posada en marxa d’un segon canal (el C33 comença a funcionar el 1988), i la dispersitat de propostes informes i criteris fa que el 1991 es posi en marxa la redacció d’un llibre d’estil que miri de recopilar tota la feina lingüística feta fins aleshores. El 1995, amb la publicació del llibre d’estil *El català a TV3*, periodistes i locutors de TVC tenen, per fi, una obra de referència. Els consells, les normes, els patrons a seguir, etc. deixen de ser dispersos i queden recollits en el Llibre d’estil. Un llibre d’estil que es centra, amb perdó per la redundància, en el català central. De fet, el llibre d’estil és només vàlid com a llibre d’estil d’una determinada varietat del català: la del català central. Les altres varietats no només queden marginades sinó que són completament ignorades, no sabem si es suposa que l’estàndard central ha de passar a ser l’estàndard o si es considera que no paga la pena ni fixar l’estàndard mediàtic de les altres varietats, de presència ja clarament minoritària en el mitjà.

A tall d’exemple, en el capítol de les vocals (1) no només s’explica i s’exemplifica únicament el sistema vocàlic del català central, sinó que ni es mencionen els sistemes vocàlics d’altres varietats del català. Així doncs, es diu “El sistema vocàlic del català central consta de 7 vocals tòniques (...) i 3 més d’àtones”, sense ni tan sols fer referència a les vocals que cauen en altres varietats del català. En parlar de la neutralització de les vocals àtones també s’especifica “En el català central, alguns dels fonemes vocàlics àtons es neutralitzen, és a dir, perden els trets que els distingeixen.” però s’espera que el lector del manual suposi o conegui que això no passa en d’altres dialectes catalans. Aquesta predilecció (“exclusivisme” en diria jo) per l’estàndard de la varietat central es manté al llarg de tot el llibre d’estil. Francesc Vallverdú³, assessor lingüístic de TVC des dels seus inicis, justificarà l’atenció “preferent” pel català central del Llibre d’estil de TVC amb tres arguments:

- la ubicació territorial dels mitjans més poderosos dins de l’àrea del català central.
- l’alt nombre de parlants d’aquesta varietat que, a més, té “la capital de Catalunya dins la seva àrea”
- la complexitat (“nombreuses variacions en les formes gramaticals, en el lèxic i en la fonètica”) i conflictivitat de la varietat que, segons ell, “exigeix un esforç especial d’aquesta modalitat i en les recomanacions lingüístiques per definir-ne l’estàndard”.

Malgrat aquesta “regulació endocèntrica”, el model lingüístic de TVC reconeix la diversitat lingüística, en quant a variants diatòpiques del català. Tot i no regular-les ni definir-les molt exhaustivament, se’ls dona el dret a existir (això sí, amb limitacions). Així doncs, el propi Vallverdú (2000) escriu “En el cas del català l’elocució pot practicar-se a través de diverses modalitats estàndards, que són principalment la central, la nord-occidental, la valenciana, la baleàrica i la rossellonesa. (...) poden tenir un efecte distorsionador en el cas de doblatges o en les obres de ficció. Aquesta restricció pot actuar, doncs, com

a fre a la presència de les diverses modalitats estàndards en un mitjà audiovisual a favor de la modalitat regional predominant.”

Això no treu que, per al propi Vallverdú la diversitat dialectal sigui acceptable i, fins i tot, sembla que volguda sempre i quan l'ús de formes dialectals (que no inclouen les del català central) siguin intel·ligibles i “esporàdiques” reflectint, de nou, uns criteris lingüístics elaborats des de la capital: “(...) el caràcter transdialectal de l'estàndard. Una de les característiques bàsiques de l'estàndard és que no s'identifica plenament amb cap dialecte de la comunitat lingüística. L'acceptació general de la “llengua literària” de Fabra, en la seva modalitat escrita, s'explica precisament pel seu caràcter transdialectal. I l'estàndard actual ha de seguir aquesta tradició: així, entre “vegada” i “cop”, l'estàndard ha de preferir “vegada”, d'ús més general, més formal, que no pas “cop”; no cal condemnar l'ús de “cop” (o “pic” o “volta”) però hem de ser conscients del seu caràcter més restringit i reservar-lo com a recurs estilístic ocasional.”⁴

2. Les quotes de pantalla.

Si passem de l'anàlisi dels criteris a l'anàlisi de la realitat (a l'anàlisi de la llengua no que es pretén que es parli sinó que realment es parla a TVC) la sensació que té el telespectador és que el català central és clarament majoritari i predominant⁵. Per tal de mirar de corroborar-ho o desmentir-ho hem analitzat els programes de TVC a partir de tres grans blocs: la producció pròpia de no-ficció, la producció pròpia de ficció i el doblatge. La divisió en l'estudi entre la producció pròpia i el doblatge creiem que és òbvia ja que els criteris lingüístics han de variar per força entre una “creació original” i l'adaptació d'un producte pensat i produït en una altra llengua i adreçat a un públic amb una cultura i una llengua diferents. La subdivisió dins de la producció pròpia entre els programes de ficció i els de no ficció, l'hem feta perquè les condicions de producció i el tipus d'emissor són molt heterogenis i, per tant, ofereixen possibilitats diferents en la tria lingüística.

2.1 Producció pròpia de no-ficció.

La majoria de presentadors i periodistes tenen com a varietat de català pròpia el català central. Això fa que, per dir-ho en termes televisius, la quota de pantalla de les seves veus sigui molt més elevada que

³ Vallverdú (2000)

⁴ Vallverdú (2000)

⁵ En aquest anàlisi ens centrarem exclusivament en la llengua que “pot ser controlada”, és a dir, en la llengua de presentadors, actors i doblatge. Poc es pot fer per vetllar per la diversitat de la “llengua que no pot ser controlada”, la llengua dels convidats, públic, telespectadors, etc. són emissors que no poden ser controlats lingüísticament i la seva quota de participació ve regida, i només faltaria que no fos així, per criteris absolutament extralingüístics. També hem de tenir en compte, que la participació d'aquests emissors és puntual i variada i, per tant, la repercussió dels seus usos lingüístics és mínima.

la de les veus de la resta de dialectes. Hom adduirà a això un criteri demogràfic, ja que aquesta proporció és només un reflex de la proporció de parlants de les diferents variants dialectals.

Probablement sí, però no es pot negar que l'ubicació geogràfica dels centres de producció influirà de manera important en "la forma lingüística dels seus treballadors". El fet que la seu de TVC estigui ubicat a l'àrea de Barcelona (primer a l'avinguda Diagonal, 652 de la mateixa ciutat de Barcelona, i des de 1986, a Sant Joan Despí (Baix Llobregat)) ajuda a que la varietat central sigui predominant en el mitjà. Tot i les desconexions diàries d'uns vint minuts aproximadament, que des de ja fa uns quants anys, es fan al TN Comarques, la infraestructura de TVC fora de les comarques de Barcelona és molt minsa (tenen delegacions a Lleida, Tarragona, Girona, Vielha, Perpinyà, etc. però la producció de les quals es limita als vint minuts de TN regional diari (TN Comarques) i a l'elaboració de notícies de l'àrea geogràfica que els pertoca).

I no només són aquells que tenen la varietat dialectal central com a pròpia els que la utilitzen sinó que presentadors amb una varietat pròpia diferent després de temps de viure i treballar en aquesta àrea geogràfica perden les característiques del seu dialecte i incorporen trets del seu dialecte "d'adopció" (pensem en els "dialectes contaminats" de Mari Pau Huguet o d'Andreu Buenafuente, per citar-ne un parell); essent aquesta contaminació un conseqüència lògica, inevitable i no atribuïble a una "voluntat explícita" dels propis presentadors (els parlants que es mouen de la seva àrea geogràfica sempre es veuen afectats, amb més o menys intensitat, pel "dialecte d'acollida").

D'uns anys ençà, diferents accents s'han deixar sentir en els platós de TV3, així Santi Villas ens ha portat el català de la Franja de Ponent, "el Cartanyà" el de Balaguer, Pere Codonyan el de la Catalunya Nord, o Miquel Piris el de Mallorca, entre d'altres. Tot i donar a conèixer "altres catalans" a l'audiència de TVC, aquests personatges no han perdut un cert to folklòric i anecdòtic i promouen i perpetuen certes connotacions associades als dialectes com, per exemple, "si un barceloní sent un tortosí ho troba curiós i graciós"⁶.

Una descentralització de la producció probablement facilitaria la incorporació de gent de diferents varietats dialectals als centres emissors. Amb això, s'aconseguiria que la Catalunya extra-barcelonina no fos només receptora de la llengua estàndard sinó també emissora. Hom adduirà contra aquest punt que la televisió no es "fa per fer llengua" i que, des del punt de vista econòmic i de funcionament de la televisió com a televisió, això pot ser poc rentable. Probablement. Tot i això, aquest fet no treu que un increment de la producció no centralitzada afavoriria l'entrada de diferents dialectes en l'emissió, i, de fet, ja hi centres de producció de televisió extra-barcelonins (tant a la Comunitat Valenciana com a les

⁶ Bartomeu Navarro, Xavier Rull. "Estàndard, dialecte, endodiglossia: la llengua que tots volem" dins Creus et al. (2000).

Balears), amb els quals es podrien intercanviar programes o produccions afavorint així al transvasament de productes en diferents dialectes entre els Països Catalans.⁷

Tot i les diferències polítiques i, en alguns casos extrems, “político-lingüístiques” amb les altres comunitats autònomes on es parla català, segons la Llei 1/1998 de 7 de gener, de política lingüística. “IV.4. El Govern de la Generalitat ha de facilitar la recepció correcta a Catalunya de les televisions d'altres territoris que emeten en llengua catalana.” Probablement, que a Catalunya arribés la televisió valenciana i mallorquina ajudaria a que la diversitat dialectal catalana fos present a través de la televisió en moltes més llars. A més, es “compensaria la balança” ja que des dels seus TVC ha estat emesa, malgrat les dificultats, tant a la Comunitat Valenciana com a les Balears. L'intercanvi de producció entre els mitjans dels Països Catalans facilitaria la creació d'un espai global de comunicació que, com diu Gabriel Bibiloni, ens permetria acostar-nos a la creació d'un estàndard comú, un estàndard on tots en hi sentíssim implicats.

2.2 Producció pròpia de ficció.

Tot i que la llengua de presentadors de concursos, informatius, magazines, etc. és una llengua altament controlable i la diversitat dialectal en aquest col·lectiu assegura, en bona part, la diversitat lingüística del mitjà, probablement els programes de ficció són els que, per les seves característiques, ofereixen més possibilitats d'acollir a la diversitat lingüística. La ficció és polifònica i permet acollir diferents veus totes elles controlables, la ficció varia d'emplaçament i la ficció també viatja i es mou.

Malgrat això, aquí també trobem una preponderància del català central fins i tot usat, a vegades de manera inadequada. Tot i que la majoria de sèries de producció pròpia de TVC ubiquen la ficció a l'àrea de Barcelona (recordem-ne unes quantes: *La Granja*, *Poble Nou*, *El cor de la ciutat*, *Laura*, *Estació d'enllaç*, *Pedralbes Centre*, *Quico*, *Plats Bruts*, *El joc de viure*, *Teresina S.A.*, etc.), quan la sèrie queda emplaçada en un lloc diferent de la geografia catalana el català que segueixen utilitzant els personatges segueix sent el català central, així feien els personatges de *La Rosa* (Manresa), *Sitges* (Sitges), *Dones d'aigua* (Montbrió del Camp), *Secrets de família* (Girona), *Nissaga de poder* (el Penedès), etc. Tot i esforçar-se en algun cas en adoptar alguna forma genuïna de la regió (com el ‘natros’ a *Dones d'aigua* o l'argot dels vinicultors del Penedès a *Nissaga de poder*), queda lluny de la tradició del teatre anglès en que els actors s'esforcen i són valorats per intentar reflectir en la seva pronúncia la varietat oral parlada de la zona d'on se suposen que són. Amb els actors de l'*star-system* català passa exactament tot el contrari, transcorri on transcorri l'acció, la llengua utilitzada serà un

⁷ Aquest argument no només és vàlid per a la producció pròpia de no-ficció sinó que també és vàlid per a la producció pròpia de ficció com per als productes doblats. Si des de l'Estat Espanyol s'accepten com a doblades les pel·lícules de la Disney que han estat doblades a Llatinoamèrica, perquè no podem acceptar l'intercanvi de productes dins dels Països Catalans? Gabriel Bibiloni a “Variació i estàndard” parla de l'absurditat de que fins i tot un espot de vint segons necessita de dos doblatges si ha de ser passat a la televisió regional de València i a la de Barcelona.

estàndard neutre o “barcelonitzat”. Fins a l’extrem que Bartomeu Navarro i Xavier Rull⁸ escriuen “Presumiblement, no és manca de voluntat política dels responsables de TVC que no se n’hagi fet cap (de telesèrie) ambientada a la Seu d’Urgell o a Tortosa: és molt difícil trobar actors capaços d’executar un text en un nord-occidental creïble. En aquest sentit, els responsables de TVC i de l’Institut del Teatre hi haurien de dir alguna cosa.” Probablement aquesta afirmació és ben certa, i és trist pensar que això no pot ser atribuïble a la “limitació de registres dels nostres actors” ja aquests actors són capaços d’interpretar amb un elevat grau de credibilitat personatges de fora (estem pensant ara en el Juarí – Nacho Fresneda- de *El cor de la ciutat*).

Tot i les dificultats per ubicar telesèries fora de l’àrea del català central, donada la pluralitat de veus que hem comentat anteriorment, en algunes sèries s’incorporen personatges amb veus diferents a les del català central. Però tot sovint aquests personatges corresponen a prototipus altament tipificats i molt marcats per ser “de poble” per oposició als “de la ciutat” (el graller o la captaire de *El Cor de la Ciutat*, l’avi pagès de *Laberint d’ombres*, l’estudiant valenciana que venia a Barcelona d’*Estació d’enllaç*,). Això contribueix a una percepció folklòrica i desprestigiada de la varietat del català utilitzada per aquest personatge. Procurar desconnotar aquests personatges i permetre’n una major incorporació (que, per a res, trencaria la versemblabilitat de la sèrie ja que la diversitat de varietats del català és molt elevada a Barcelona, cap i casal de Catalunya) ajudaria a la major identificació de molts parlants amb la llengua de la televisió.

2.3 El doblatge.

“(…) també el doblatge s’ha de moure dins la varietat estàndard i ha de ser cautelós en l’ús de dialectalismes, cultismes i anacronismes (...)” (Televisió de Catalunya, 1997). Les recomanacions a l’hora de doblar segueixen mantenint l’adopció d’un català estàndard neutre, i com a estàndard neutre es segueix mantenint, ara per ara, aquell estàndard que la majoria de gent considera el menys marcat, per tant, l’estàndard que es més pròxim a la varietat central.

Aquest és un criteri lingüístic coherent amb els criteris anteriors però, probablement, permetre l’entrada dels dialectes del català a través del doblatge, tot i que no podem negar que en un principi probablement connotaria el producte doblat, a la llarga, creiem, es podria produir un efecte *boomerang*: quan l’ús de dialectes esdevingués normalitzat en els productes doblats, aquests haurien ampliat força la quota de pantalla i, probablement, es desconnotaria pejorativament el dialecte.

Així doncs, podríem dir, tot fent un paral·lelisme entre la representació lingüística del català a la televisió pública catalana i el sistema polític de l’Estat Espanyol, que a TVC s’ha optat per una política

⁸ Bartomeu Navarro, Xavier Rull. “Estàndard, dialecte, endodiglossia: la llengua que tots volem” dins Creus et al. (2000).

parlamentària (la presència de la diversitat geogràfica del català es considera que ha de ser proporcional a la demografia de les diferents zones lingüístiques) i s'ha obviat el Senat (no hi ha un contrapès de proporcionalitat de representació territorial) . Tot i que no podem dir que la presència de dialectes no-centrals-barcelonins sigui nul·la, si que podem dir que aquesta presència és gairebé anecdòtica. Els locutors, presentadors, i portaveus de la televisió d'origen no barceloní és puntual i, a més, el seu parlar queda supeditat a un estàndard que sobreposa la intel·ligibilitat per sobre de la peculiaritat o genuïtat dels dialectes. I si tenim en compte que la televisió catalana està feta en un altíssim percentatge des de l'àrea d'influència de Barcelona, aleshores, formes que en altres dialectes es podrien considerar perfectament intel·ligibles queden bandejades. “La teva”, però de qui?

Bibliografia

- Baget i Herms, Josep M.; (1994): *Història de la Televisió a Catalunya*. Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació (col. Informes, 9).
 - Baget i Herms, Josep M.; (1999): *Quaranta anys de televisió a Catalunya*. Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació (col. Pòrtic).
 - Bassols, Margarida; Rico, Albert; Torrent, Anna M. (eds.); (1997): *La llengua de TV3*. Barcelona: Empúries (col. Les Naus d'Empúries).
 - Bibiloni, Gabriel. "Variació i estàndard". <<http://www.bibiloni.net>>
 - Casals i Martorell, Daniel. "Contribució dels *media* orals a la construcció d'un estàndard de masses plural: presència del dialecte nord-occidental en el llibre d'estil de les emissores radiofòniques de la CCRTV." <<http://www.uni-tuebingen.de/romanistik/zfk/media.htm>>
 - Corominas, Maria; Llinés, Montserrat. (1988): *La televisió a Catalunya*. Barcelona: Els llibres de la frontera (Coneguem a Catalunya).
 - Creus, Imma; Julià, Joan; Romero, Sílvia (eds.). (2000): *Llengua i mitjans de comunicació* (Actes del Congrés de Llengua i Mitjans de Comunicació). Barcelona: Pagès Editors (col. Retalls, 2).
 - Gifreu, Josep (director); Corominas, Maria (coordinació). (1991): *Construir l'espai català de comunicació*. Barcelona: Centre d'investigació de la Comunicació (col. Estudis i Recerques, 5).
 - Institut d'Estudis Catalans (IEC). (1990). *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana. I Fonètica*. Barcelona: IEC
 - Llei 1/1998 de 7 de gener, de política lingüística. <<http://www.gencat.es/lleicat/cindex.htm>>
 - Televisió de Catalunya. (1997): *Criteris Lingüístics sobre traducció i doblatge*. Barcelona: Televisió de Catalunya i Edicions 62 (col. Pràctiques lingüístiques, 2).
 - Televisió de Catalunya. (1995): *El català a TV3, llibre d'estil*. Barcelona: Televisió de Catalunya i Edicions 62.
 - Tubau, Ivan. (1990): *El català que ara es parla. Llengua i periodisme a la ràdio i la televisió*. Barcelona: Empúries (Biblioteca Universal, 42).
 - Vallverdú, Francesc. (2000): *El català estàndard i els mitjans audiovisuals*. Barcelona: Televisió de Catalunya i Edicions 62 (col. Pràctiques lingüístiques, 3).
-